

V Bruseli 6. 5. 2015
COM(2015) 192 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Stratégia pre jednotný digitálny trh v Európe

{SWD(2015) 100 final}

Výňatok z dokumentu „Politické usmernenia pre budúcu Európsku komisiu – Nový začiatok pre Európu: moja agenda pre zamestnanosť, rast, spravodlivosť a demokratickú zmenu (15. júl 2014)“

Priorita č. 2: Prepojený jednotný digitálny trh

„Myslím si, že musíme oveľa lepšie využívať príležitosti, ktoré nám ponúkajú digitálne technológie, ktoré nepoznajú hranice. S týmto zámerom musíme nájsť odvahu na to, aby sme odstránili vnútroštátne obmedzenia v oblasti regulácie telekomunikácií, právnych predpisov o ochrane autorských práv a údajov, správy šírenia rádiových vln a uplatňovania práva hospodárskej súťaže.

*Ak sa nám to podarí, budeme schopní zabezpečiť, že občania Európskej únie budú môcť čoskoro používať mobilný telefón v celej Európe bez poplatkov za roaming. Budeme schopní zabezpečiť prístup spotrebiteľov k službám, hudbe, filmom a športovým podujatiam z ich elektronických zariadení kdekoľvek v Európe a bez ohľadu na hranice. Budeme schopní vytvoriť rovnaké podmienky pre všetky podniky, ktoré ponúkajú tovar alebo služby v Európskej únii a na ktoré sa vzťahujú tie isté pravidlá ochrany údajov a ochrany spotrebiteľa, bez ohľadu na to, kde sa nachádza ich server. **Vybudovanie prepojeného jednotného digitálneho trhu môže počas funkčného obdobia novej Komisie priniesť v Európe dodatočný rast vo výške až 250 mld. EUR**, čím sa vytvorí státisíce nových pracovných miest, najmä pre mladších uchádzačov o zamestnanie, a vznikne dynamická znalostná spoločnosť.*

*Na tento účel plánujem počas prvých šiestich mesiacov svojho funkčného obdobia podniknúť **ambiciózne legislatívne kroky smerom k vybudovaniu prepojeného jednotného digitálneho trhu**, ktoré budú konkrétne zahŕňať: rýchle uzavretie rokovaní o spoločných európskych pravidlách ochrany údajov, stanovenie ambicióznejších cieľov prebiehajúcej reformy našich pravidiel v oblasti telekomunikácií, modernizáciu pravidiel v oblasti autorských práv vzhľadom na digitálnu revolúciu a zmeny správania spotrebiteľov a modernizáciu a zjednodušenie pravidiel ochrany spotrebiteľa pri nákupoch online a elektronických nákupoch. Tieto opatrenia by malo dopĺňať úsilie zamerané na posilnenie elektronických zručností a vzdelávania v celej spoločnosti a na uľahčenie vytvárania inovačných začínajúcich podnikov. Posilnenie využívania digitálnych technológií a online služieb by sa malo stať horizontálnou politikou, ktorá sa bude vzťahovať na všetky odvetvia hospodárstva a verejného sektora.“*

Jean-Claude Juncker

1. ÚVOD: PREČO POTREBUJEME JEDNOTNÝ DIGITÁLNY TRH

Globálne hospodárstvo sa rýchlo stáva digitálnym. Informačné a komunikačné technológie (IKT) už nie sú osobitným sektorom, ale základom všetkých moderných inovačných hospodárskych systémov. Internet a digitálne technológie menia naše životy a spôsob našej práce – ako jednotlivcov, tak aj v podnikaní a v našich spoločnostiach, keďže sú čoraz viac integrované vo všetkých sektoroch nášho hospodárstva a našej spoločnosti.

Rozsah a rýchlosť, akou nastávajú tieto zmeny, prinášajú nesmierne príležitosti pre inováciu, rast a zamestnanosť. Zmeny takisto prinášajú problematické politické otázky pre verejné orgány a vyžadujú si koordinované opatrenia zo strany EÚ. Všetky členské štáty zápasia s podobnými problémami, avšak na vnútroštátnom základe, ktorý je príliš limitovaný na to, aby im umožnil využiť všetky príležitosti a riešiť všetky problémy tejto transformácie. Európska úroveň predstavuje ten správny rámec pre mnohé otázky. To je dôvod, prečo si Európska komisia stanovila vytvorenie jednotného digitálneho trhu za jednu zo svojich hlavných priorít.

Jednotný digitálny trh je tým trhom, v rámci ktorého je zabezpečený voľný pohyb tovaru, osôb, služieb a kapitálu a v rámci ktorého môžu jednotlivci a podniky bezproblémovo využívať a vykonávať online činnosti podľa pravidiel spravodlivej hospodárskej súťaže a s vysokou úrovňou ochrany osobných údajov a spotrebiteľov bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť alebo miesto pobytu. Dosiahnutím jednotného digitálneho trhu sa zabezpečí, aby si Európa udržala svoje vedúce svetové postavenie v digitálnom hospodárstve, čím sa podporí globálny rast európskych podnikov.

Európa má schopnosti zotrvať na špici svetového digitálneho hospodárstva, v súčasnosti ich však nevyužívame naplno. Rozdrobenosť a prekážky, ktoré neexistujú v rámci fyzického jednotného trhu, EÚ spomaľujú. Odstránenie týchto prekážok v rámci Európy by mohlo prispieť k európskemu HDP¹ ďalšími 415 mld. EUR. Digitálne hospodárstvo môže rozšíriť trhy a podporiť lepšie služby za nižšie ceny, väčší výber a vytvorenie nových zdrojov zamestnanosti. Jednotný digitálny trh môže vytvoriť príležitosti pre nové začínajúce firmy a umožniť existujúcim podnikom rásť a využívať rozsah trhu s viac ako 500 mil. ľudí.

Stratégia jednotného digitálneho trhu využíva poznatky získané z príspevkov a dialógov s členskými štátmi, Európskym parlamentom a zainteresovanými subjektmi. Stratégia je viacročná a zameriava sa na kľúčové vzájomne prepojené opatrenia, ktoré môžu byť prijaté len na úrovni EÚ. Opatrenia boli vybrané, aby mali čo najväčší dosah a mohli byť zrealizované počas mandátu tejto Komisie. Opatrenia budú pripravené v súlade so zásadami lepšej tvorby práva. Každé opatrenie bude predmetom primeranej konzultácie a posúdenia vplyvu. Stratégia jednotného digitálneho trhu bude vybudovaná na troch pilieroch:

- **Lepší prístup spotrebiteľov a podnikov k online tovarom a službám v celej Európe** – vyžaduje si to rýchle odstránenie kľúčových rozdielov medzi online a off-line svetmi, aby zmizli prekážky cezhraničných online činností.
- **Vytváranie priaznivých podmienok pre rozmach digitálnych sietí a služieb** – vyžaduje si to rozvoj vysokorýchlostných, bezpečných a dôveryhodných infraštruktúr a služieb

¹ Odkazy na faktické informácie uvedené v tomto dokumente sú k dispozícii v sprievodnom pracovnom dokumente útvarov Komisie „Stratégia pre jednotný digitálny trh v Európe – Analýza a dôkazy“ [SWD(2015) 100]. Tento dokument takisto obsahuje podrobnejšie informácie o povahe problémov, na ktoré stratégia reaguje, a dôkazy na jej podporu.

týkajúcich sa obsahu, podporený správnymi regulačnými podmienkami pre inovácie, investície, spravodlivou hospodárskou súťažou a rovnakými podmienkami pre všetky podniky.

- **Maximalizácia rastového potenciálu nášho európskeho digitálneho hospodárstva** – vyžaduje si to investície do infraštruktúry a technológií IKT, ako sú napríklad cloud computing a Big Data, a výskum a inovácie na podporu priemyselnej konkurencieschopnosti, ako aj lepšie verejné služby, inkluzívnosť a zručnosti.

2. LEPŠÍ ONLINE PRÍSTUP PRE SPOTREBITEĽOV A PODNIKY V CELEJ EURÓPE

Jednotný digitálny trh poskytne podnikom, najmä podnikateľom, nové príležitosti na rast v celej Európe. Potrebné sú preto okamžité opatrenia s cieľom odstrániť prekážky cezhraničných online činností vrátane rozdielov v zmluvnom a autorskom práve medzi členskými štátmi a znížiť zaťaženie súvisiace s DPH. Nevyhnutnou súčasťou budovania dôvery spotrebiteľov v cezhraničný online predaj sú cenovo dostupné a vysokokvalitné služby cezhraničného doručovania zásielok, ktoré v súčasnosti neexistujú. Súčasťou stratégie je aj vymedzenie primeraného rámca pre elektronický obchod a predchádzanie nespravodlivej diskriminácii spotrebiteľov a podnikateľov pri prístupe k obsahu alebo nakupovaní tovarov a služieb online v rámci EÚ. Diskriminácia môže mať formu obmedzení na základe štátnej príslušnosti, bydliska alebo geografickej polohy, ktoré sú v rozpore so základnými zásadami EÚ.

2.1. Pravidlá cezhraničného elektronického obchodu, ktorým môžu spotrebiteľia a podniky dôverovať

Jedným z dôvodov, prečo sa spotrebiteľia a malé podniky nezapájajú vo väčšej miere do cezhraničného elektronického obchodu, je skutočnosť, že pravidlá, ktoré sa vzťahujú na tieto transakcie, môžu byť zložité, nejasné a môžu sa medzi členskými štátmi líšiť. Existencia 28 rôznych súborov vnútroštátneho práva na ochranu spotrebiteľa a zmluvného práva odrádza podniky od cezhraničného obchodovania a bráni spotrebiteľom využiť najvýhodnejšie ponuky a kompletnú škálu online ponúk.

- Spotrebiteľia EÚ by mohli každý rok ušetriť 11,7 mld. EUR, keby si pri nákupe prostredníctvom internetu mohli vybrať z kompletnej ponuky online tovarov a služieb v rámci EÚ.
- 61 % spotrebiteľov EÚ dôveruje nákupu cez internet od predajcu so sídlom v ich vlastnom členskom štáte, zatiaľ čo pri nákupe z iného členského štátu je to len 38 % spotrebiteľov.
- Iba 7 % malých a stredných podnikov v EÚ predáva cezhranične.

Na jednotnom trhu by spoločnosti mali mať možnosť riadiť svoj predaj na základe spoločného súboru pravidiel. Niektoré aspekty spotrebiteľského a zmluvného práva už boli v prípade online predaja úplne harmonizované (ako sú informácie, ktoré by sa mali poskytovať spotrebiteľom pred uzavretím zmluvy alebo pravidlá, ktoré upravujú právo spotrebiteľa odstúpiť od zmluvy, ak si kúpu rozmyslel). Na iné aspekty zmlúv (napríklad, aké prostriedky nápravy sú k dispozícii, ak hmotný tovar nie je v súlade s kúpnu zmluvou) sa však vzťahujú len pravidlá EÚ ustanovujúce minimálnu harmonizáciu, pričom členské štáty môžu ísť nad rámec tejto úpravy. Pokiaľ ide o prostriedky nápravy vo vzťahu k chybnému digitálnemu obsahu zakúpenému online (napríklad elektronické knihy), neexistujú nijaké osobitné pravidlá EÚ a len zopár vnútroštátnych.

Zjednodušené a moderné pravidlá pre online a digitálne cezhraničné nákupy povzbudia viac podnikov, aby predávali online v iných krajinách a zvýšia dôveru spotrebiteľov v cezhraničný

elektronický obchod. 57 % spoločností uviedlo, že ak by sa vo všetkých členských štátoch EÚ používali rovnaké pravidlá elektronického obchodu, začali by online predaj do iných členských štátov EÚ alebo by svoj online predaj zvýšili.

S cieľom zabezpečiť správne podmienky, ktoré by umožnili rozvoj cezhraničného elektronického obchodu, Komisia v súlade so svojim pracovným programom na rok 2015 predloží pozmenený legislatívny návrh², aby sa predajcovia mohli spoľahnúť na vlastné vnútroštátne právne predpisy a prehĺbila harmonizácia hlavných práv a povinností strán kúpnej zmluvy. Dosiahne sa to najmä prostredníctvom poskytnutia prostriedkov nápravy pre prípad neplnenia a primeraného obdobia pre právo na zákonnú záruku. Cieľom je zabezpečiť, že obchodníci na vnútornom trhu nie sú odrádzaní od cezhraničného obchodovania kvôli rozdielom v povinných náležitostiach v oblasti spotrebiteľského zmluvného práva v jednotlivých krajinách alebo rozdielom vyplývajúcim z osobitných pravidiel týkajúcich sa výrobku, ako je označovanie.

Spoločný súbor pravidiel však sám o sebe nestačí. Takisto je potrebné rýchlejšie, pružnejšie a jednotné presadzovanie pravidiel ochrany spotrebiteľa pri online a digitálnych nákupoch, aby boli plne účinné. Komisia predloží návrh na revíziu nariadenia o spolupráci v oblasti ochrany spotrebiteľa³, ktorej cieľom je objasniť a rozšíriť právomoci orgánov presadzovania práva a zlepšiť koordináciu ich činností monitorovania trhu a mechanizmu varovania s cieľom rýchlejšie odhaľovať porušovania. Okrem toho Komisia v roku 2016 zriadi celoeurópsku platformu riešenia sporov online.

Komisia predloží zmenený návrh do konca roka 2015. Návrh i) bude obsahovať harmonizované pravidlá EÚ pre online nákupy digitálneho obsahu a ii) vďaka nemu sa obchodníci budú môcť spoľahnúť na vnútroštátne právne predpisy založené na súbore kľúčových povinných zmluvných práv EÚ pre domáci a cezhraničný online predaj hmotného tovaru.

Komisia predloží návrh na revíziu nariadenia o spolupráci v oblasti ochrany spotrebiteľa v záujme vytvorenia efektívnejších mechanizmov spolupráce.

2.2. Cenovo dostupné vysokokvalitné cezhraničné doručovanie zásielok

Cenovo prijateľné a vysokokvalitné cezhraničné zásielkové služby môžu vybudovať dôveru spotrebiteľov v cezhraničný online predaj. Zainteresované subjekty sa sťažujú na nedostatok transparentnosti, nadmerné náklady na malé zásielky a nedostatočnú interoperabilitu medzi rôznymi prevádzkovateľmi, ktorí sa bežne zapájajú do cezhraničnej prepravy, a z toho vyplývajúci nedostatok komfortu pre konečného spotrebiteľa.

- Zo spoločností, ktoré v súčasnosti nepredávajú online, ale snažia sa o to, 62 % tvrdí, že problémom sú príliš vysoké náklady na doručenie.
- Cenníkové poplatky za cezhraničné doručovanie zásielok účtované vnútroštátnymi prevádzkovateľmi poštových služieb sú podľa odhadov dvakrát až päťkrát vyššie než domáce ceny.

Neefektívnosť a vysoké ceny za doručovanie zásielok by nemali byť prekážkou cezhraničného online obchodu. Správu o výsledkoch sebaregulačného projektu predloží Komisii zásielkové odvetvie v júni 2015. Tento projekt sa sústreďí na aspekty kvality a

² KOM(2011) 635, 2011/0284/COD.

³ Nariadenie (ES) č. 2006/2004.

interoperability, ako je sledovanie pohybu (Track & Trace) a rýchlejšie doručovanie zásielok, ale nevzťahuje sa na otázku cien alebo regulačný dohľad. Komisia posúdi opatrenia prijaté odvetvím a zavedie doplnkové opatrenia na zlepšenie transparentnosti cien pre európske zásielkové služby, vrátanie cien malých zásielok, a zlepši regulačný dohľad na trhoch s cezhraničným doručovaním zásielok, aby zabezpečila dobre fungujúce cezhraničné zásielkové služby. Komisia posúdi potrebu dodatočných opatrení po uplynutí obdobia dvoch rokov od prijatia uvedených opatrení, pričom náležite zohľadní dosiahnutý pokrok.

Komisia zavedie opatrenia v prvej polovici roka 2016 s cieľom zvýšiť transparentnosť cien a zlepšiť regulačný dohľad nad službami doručovania zásielok.

2.3. Zabránenie neopodstatnenému geografickému blokovaniu (geo-blocking)

Geografické blokovanie znamená postupy, ktoré online predajcovia používajú z komerčných dôvodov a ktoré majú za následok znemožnenie prístupu na webové sídla zriadené v iných členských štátoch. Niekedy majú spotrebiteľia prístup na webové sídlo, no i tak si na ňom nemôžu kúpiť výrobky alebo služby. Spotrebiteľ môže byť takisto presmerovaný na miestne webové sídlo tej istej spoločnosti s odlišnými cenami alebo inými výrobkami či službami. V iných prípadoch, v ktorých predaj nie je zamietnutý, sú použité geo-lokalizačné techniky, v dôsledku ktorých sa automaticky uplatňujú rozdielne ceny na základe geografickej polohy, napr. keď zákazník za online prenájom auta v jednom členskom štáte zaplatí za rovnaké auto v tej istej cieľovej destinácii viac ako online zákazník v inom členskom štáte. Geografické blokovanie je jedným z niekoľkých nástrojov, ktoré používajú podniky na rozdelenie trhu na základe vnútroštátnych hraníc (územné obmedzenia). Geografické blokovanie je významným dôvodom nespokojnosti spotrebiteľov a rozdrobenosti vnútorného trhu, pretože obmedzuje možnosti a výber spotrebiteľov.

- 74 % sťažností doručených sieti európskych spotrebiteľských centier týkajúcich sa cenových rozdielov alebo inej geografickej diskriminácie, ktorým čelili spotrebiteľia, súvisí s cezhraničnými online nákupmi.

Postupy geografického blokovania môžu byť výsledkom jednostranného rozhodnutia účastníkov trhu, dohôd medzi konkurentmi o rozdelení trhu alebo vertikálnych dohôd (týkajúcich sa distribučných práv na určitom území). Niekedy môžu byť tieto obmedzenia dodávok a zabezpečovanie rozdielnych cien opodstatnené, napríklad ak predávajúci musí dodržiavať špecifické právne záväzky. V mnohých prípadoch je však online geografické blokovanie neopodstatnené. Tieto neopodstatnené postupy by mali byť výslovne zakázané, aby spotrebiteľia a podnikatelia EÚ mohli plne využívať výhody jednotného trhu, pokiaľ ide o výber a nižšie ceny.

Komisia predloží v prvom polroku 2016 legislatívne návrhy zamerané na ukončenie neopodstatneného geografického blokovania. Opatrenia by mohli zahŕňať cieleňú zmenu rámca elektronického obchodu⁴ a rámca stanoveného v článku 20 smernice o službách⁵.

Komisia takisto začína prieskum hospodárskej súťaže v odvetví zameraný na uplatňovanie práva hospodárskej súťaže v oblasti elektronického obchodu.

⁴ Smernica 2000/31/ES

⁵ Smernica 2006/123/ES

2.4. Lepší přístup k digitálnímu obsahu – moderný, európskejší rámec autorských práv

Autorské právo je základom tvorivosti a kultúrneho priemyslu v Európe. Tvorivosť je silnou stránkou EÚ v celosvetovej konkurencii a v niektorých odvetviach, pre ktoré je autorské právo rozhodujúce, je svetovým lídrom. Digitálny obsah je jednou z hlavných hybných síl rastu digitálneho hospodárstva. 56 % Európanov používa internet na kultúrne účely a výdavky na digitálne formy zábavy a médiá dosiahnú počas nasledujúcich piatich rokov podľa odhadov dvojcifernú mieru rastu (približne 12 %). Správanie spotrebiteľov sa mení, pretože čoraz viac sledujú obsah na mobilných zariadeniach a očakávajú, že budú mať k nemu prístup odšadiaľ a kdekoľvek.

Prekážky cezhraničného prístupu k službám týkajúcim sa obsahu chráneného autorským právom a ich prenosnosti sú stále bežné, najmä v prípade audiovizuálnych programov. Pokiaľ ide o prenosnosť, keď spotrebiteľia prechádzajú cez vnútorné hranice EÚ, často sa im z dôvodov autorských práv bráni vo využívaní služieb týkajúcich sa obsahu (napr. video služieb), ktoré získali vo svojej domovskej krajine.

- 45 % spoločností, ktoré zvažujú online predaj digitálnych služieb jednotlivcom, uviedlo, že obmedzenia z dôvodu autorských práv im bránia pri predaji do zahraničia a predstavujú problém.
- Menej ako 4 % všetkých videí na požiadanie v EÚ sú dostupné cezhranične.

Okrem toho, keď sa spotrebiteľia pokúšajú o online prístup k obsahu chránenému autorským právom z iného členského štátu alebo o jeho nákup, niekedy sa dozvedia, že takýto obsah je nedostupný alebo k nemu nemajú prístup z ich vlastnej krajiny. Táto situácia je čiastočne súvisí s teritorialitou autorského práva a ťažkosťami spojenými s vysporiadaním práv. V iných prípadoch môže byť nedostatočná dostupnosť a/alebo nedostatočný prístup dôsledkom zmluvných obmedzení medzi držiteľmi práv a distribútormi alebo obchodných rozhodnutí distribútorov. Niekedy môže ísť o súvislosť s úlohou, ktorú zohráva územná exkluzivita vo financovaní určitých druhov (audiovizuálnych) diel.

Inovácie vo výskume na nekomerčné a komerčné účely založené na využití hĺbkovej analýzy textov a údajov (napr. kopírovanie textu a súborov údajov pri hľadaní významných korelácií alebo výskytov) môže brzdiť nejasný právny rámec a rozdielne prístupy na vnútroštátnej úrovni. Posúdi sa potreba väčšej právnej istoty s cieľom umožniť výskumným pracovníkom a vzdelávacím inštitúciám vo väčšej miere využívať materiál chránený autorským právom vrátane cezhraničného použitia, aby mohli využívať potenciál týchto technológií a výhody cezhraničnej spolupráce. V prípade tohto posúdenia a rovnako v prípade všetkých častí návrhov týkajúcich sa autorských práv sa zohľadní ich dosah na všetky zainteresované subjekty.

Základom pre investície do inovácií a tvorby pracovných miest je účinný a vyvážený systém občianskoprávneho presadzovania práv ako prostriedok proti porušovaniu autorských práv v komerčnej oblasti. Okrem toho je potrebné objasniť pravidlá, ktoré sa vzťahujú na činnosti online sprostredkovateľov diel chránených autorskými právami, najmä vzhľadom na rastúcu angažovanosť týchto sprostredkovateľov v oblasti distribúcie obsahu. Zvážiť treba aj opatrenia na zabezpečenie spravodlivého odmeňovania tvorcov s cieľom podporiť budúcu tvorbu obsahu.

Európa potrebuje harmonizovanejší režim autorských práv, ktorý motivuje tvorbu hodnôt a investície, pričom umožní prenos a využitie obsahu cez hranice a využije našu bohatú kultúrnu rozmanitosť. Na tento účel Komisia navrhne riešenia, ktoré maximalizujú ponuky dostupné pre používateľov a sprístupnia nové príležitosti pre tvorcov obsahu pri zachovaní

financovania médií a inovatívneho obsahu v EÚ. Okrem toho Komisia preskúma smernicu o satelitnom vysielaní a káblovej retransmisii⁶, aby posúdila potrebu rozšíriť jej rozsah pôsobnosti na online vysielanie a potrebu ďalších opatrení s cieľom zabezpečiť lepší cezhraničný prístup k službám poskytovateľov vysielania v Európe.

Komisia do konca roku 2015 predloží legislatívne návrhy s cieľom zmierniť rozdiely medzi vnútroštátnymi režimami autorských práv a umožniť širší online prístup k dielam pre používateľov v celej EÚ, a to aj prostredníctvom ďalšej harmonizácie opatrení. Súčasťou návrhov bude: i) prenosnosť obsahu získaného zákonným spôsobom, ii) zabezpečenie cezhraničného prístupu k zákonne zakúpeným online službám pri rešpektovaní hodnôt práv v audiovizuálnom sektore, iii) väčšia právna istota pre cezhraničné používanie obsahu na osobitné účely (napr. výskum, vzdelávanie, hĺbková analýza textov a údajov atď.) prostredníctvom harmonizovaných výnimiek, iv) objasnenie pravidiel týkajúcich sa aktivít sprostredkovateľov vo vzťahu k obsahu chránenému autorským právom a v roku 2016 v) modernizácia presadzovania práv duševného vlastníctva, ktorá sa sústreďí na porušovania práv v komerčnom meradle (prístup založený na „sledovaní toku peňazí“), ako aj na cezhraničné uplatňovanie týchto práv.

2.5. Zníženie záťaže a odstránenie prekážok týkajúcich sa DPH pri predaji cez hranice

Komplikácie súvisiace s nutnosťou riadiť sa mnohými rôznymi vnútroštátnymi systémami predstavujú skutočnú prekážku pre spoločnosti, ktoré sa pokúšajú o cezhraničné obchodovanie online či off-line. Od 1. januára 2015, kedy nadobudli účinnosť nové pravidlá založené na „mieste poskytnutia“ (jednomyselne podporené všetkými 28 členskými štátmi), sa DPH zo všetkých telekomunikačných, vysielacích a elektronických služieb vyrubuje tam, kde je usadený zákazník, a nie na mieste, kde je usadený poskytovateľ.

Zároveň bol zavedený systém elektronickej registrácie a platieb s cieľom znížiť náklady a administratívnu záťaž pre príslušné podniky. Systém by sa mal rozšíriť na hmotné tovary objednané online v rámci EÚ, ako aj mimo nej. Namiesto toho, aby museli podávať priznanie k dani a platiť DPH každému jednotlivému členskému štátu, v ktorom majú pobyt ich zákazníci, by podniky mohli podať jediné priznanie a platbu uskutočniť v ich vlastnom členskom štáte.

V súčasnosti tovary objednané online od dodávateľov z tretích krajín môžu využívať oslobodenie pri dovoze malých zásielok umožňujúce ich doručenie súkromným zákazníkom do EÚ bez DPH. Výnimka znamená pre týchto dodávateľov konkurenčnú výhodu oproti dodávateľom z EÚ a rôzne členské štáty už avizovali narušenie trhu. Takáto výnimka už nebude potrebná v prípade, že sa bude výber DPH realizovať prostredníctvom jednotného a zjednodušeného mechanizmu elektronickej registrácie a platieb.

- Podniky EÚ, ktoré chcú uskutočňovať cezhraničný predaj, vynakladajú na dodržiavanie predpisov o DPH ročne aspoň 5 000 EUR pre každý cieľový členský štát.
- Podniky EÚ čelia závažným narušeniam kvôli tovaru oslobodenému od DPH dodaného podnikmi z krajín mimo EÚ. V dôsledku týchto deformácií prichádzajú podniky EÚ o obrat až do výšky 4,5 mld. EUR ročne.

Komisia sa snaží minimalizovať záťaž spojené s cezhraničným elektronickým obchodom vyplývajúce z rôznych režimov DPH, zabezpečiť rovnaké podmienky pre podniky EÚ a

⁶ Smernica Rady 93/83/EHS z 27. septembra 1993.

zabezpečiť, aby príjmy z DPH pripadli členskému štátu spotrebiteľa. Komisia preskúma aj to, ako v rámci všeobecnej reformy DPH riešiť zdaňovanie niektorých elektronických služieb, ako sú digitálne knihy a online publikácie.

Okrem toho, pokiaľ ide o priame zdaňovanie, Komisia čoskoro predloží akčný plán pre obnovenú stratégiu zdaňovania príjmov právnických osôb na jednotnom trhu, podľa ktorého by zisky mali byť zdanené tam, kde sa tvorí hodnota, a to aj v rámci digitálneho hospodárstva.

Komisia predloží v roku 2016 legislatívne návrhy zamerané na zníženie administratívnej záťaže pre podniky vyplývajúcu z rôznych režimov DPH vrátane i) rozšírenia súčasného jednotného mechanizmu elektronickej registrácie a platieb na online predaj hmotného majetku v rámci EÚ a z tretích krajín, ii) zavedenia spoločného celoeurópskeho zjednodušujúceho opatrenia (prahovej hodnoty DPH) na pomoc malým začínajúcim podnikom v oblasti elektronického obchodu, iii) umožnenia kontrol cezhraničných podnikov na účely DPH zo strany domovskej krajiny vrátane jednotného auditu a iv) zrušenia oslobodenia od DPH pri dovoze malých zásielok od dodávateľov z tretích krajín.

3. VYTVORENIE VHODNÝCH A ROVNAKÝCH PODMIENOK PRE MODERNÉ DIGITÁLNE SIETE A INOVAČNÉ SLUŽBY

Jednotný digitálny trh sa musí zakladať na spoľahlivých, dôveryhodných, vysokorýchlostných, cenovo dostupných sieťach a službách, ktoré spotrebiteľom zaručujú základné práva na súkromie a ochranu ich osobných údajov, no súčasne podporujú inovácie. Vyžaduje si to silné, konkurencieschopné a dynamické odvetvie telekomunikácií schopné vykonať potrebné investície, využívať inovácie, napríklad cloud computing, nástroje Big Data alebo internet vecí (Internet of Things). Trhová sila niektorých internetových platforiem potenciálne vyvoláva obavy, najmä pokiaľ ide o najsilnejšie platformy, ktorých význam pre ostatných účastníkov trhu je čoraz vážnejší.

3.1. Prijatie vhodných pravidiel v oblasti telekomunikácií

IKT siete sú základňou pre digitálne produkty a služby, ktoré majú potenciál podporiť všetky aspekty nášho života a byť motorom hospodárskeho oživenia v Európe. Dobre fungujúce trhy poskytujú prístup k vysoko výkonnej pevnej a bezdrôtovej širokopásmovej infraštruktúre za prijateľné ceny. Následné úpravy telekomunikačných predpisov EÚ v kombinácii s uplatňovaním pravidiel hospodárskej súťaže EÚ zohrali významnú úlohu pri zabezpečovaní konkurenčného fungovania trhov, nižších cien a lepšej kvality služieb pre spotrebiteľov a podniky. Účinná hospodárska súťaž je kľúčovou hnacou silou pre investície do telekomunikačných sietí.

Sektor v súčasnosti prechádza štrukturálnymi zmenami a stále trpí izolovanosťou vnútroštátnych trhov, nejednotnosťou a nepredvídateľnosťou regulácie v rámci EÚ, najmä pokiaľ ide o rádiové frekvenčné spektrum, a nedostatočnými investíciami najmä vo vidieckych oblastiach. Sú to problémy, ktoré nie je možné úplne vyriešiť v kontexte prebiehajúcich diskusií o balíku pre jednotný trh v oblasti telekomunikácií. Komisia preto s cieľom podporiť ambície v tomto procese preskúma všetky existujúce právne predpisy a tam, kde to bude potrebné, predloží návrhy na zmeny. Prvým zásadným krokom je prijatie balíka pre jednotný trh v oblasti telekomunikácií, od ktorého Komisia očakáva, že poskytne jasné a harmonizované pravidlá týkajúce sa neutrality siete a zavedie opatrenia na definitívne odstránenie roamingových príplatkov, najmä pokiaľ ide o dátový roaming.

Rádiové frekvenčné spektrum je kľúčovým stavebným prvkom pre zavádzanie širokopásmových služieb. Je riadené na vnútroštátnej úrovni a členské štáty získavajú cenné príjmy z predaja práv na frekvenčné spektrum – a tieto príjmy zostanú výlučne členským štátom. Riadenie frekvenčného spektra na vnútroštátnej úrovni však vedie k rôznym podmienkam (napr. rôzne trvania licencií, požiadavky týkajúce sa pokrytia): neexistencia jednotných celoeurópskych cieľov a kritérií pridelovania frekvenčného spektra na vnútroštátnej úrovni vytvára prekážky vstupu, bráni hospodárskej súťaži a znižuje predvídateľnosť pre investorov v celej Európe. Rádiové frekvenčné spektrum by preto členské štáty mali riadiť na základe harmonizovanejšieho rámca, ktorý je v súlade s potrebou jednotného digitálneho trhu.

Komisia predloží konkrétne návrhy týkajúce sa koordinovaného uvoľnenia pásma 700 MHz, ktoré je obzvlášť vhodné na zabezpečenie poskytovania širokopásmových služieb vo vidieckych oblastiach a súčasne zohľadňuje osobitné potreby distribúcie audiovizuálnych médií.

Potrebné sú však aj zásadnejšie zmeny v spôsobe riadenia a regulácie frekvenčného spektra aj vzhľadom na jeho kľúčový význam v oblasti prepojenia. Napríklad pomalé a stále neúplné uvoľnenie pásma 800 MHz (pôvodné pásmo spektra „digitálnej dividendy“) pre bezdrôtové širokopásmové pripojenie bráni zavádzaniu mobilných sietí 4G sietí a používaniu smartfónov prispôbených pre toto pásmo.

Okrem toho v oblasti pevných sietí sa len v obmedzenej miere rozvinula celoplošná „hospodárska súťaž“ v oblasti infraštruktúry, s výnimkou veľmi husto obývaných oblastí, kde už existovali káblové siete alebo sa aktívne angažovali miestne orgány. Potrebné sú jednoduchšie a primeranejšie nariadenia v tých oblastiach, kde sa rozvinula hospodárska súťaž v oblasti infraštruktúry na regionálnej alebo národnej úrovni. Podporiť treba zavádzanie ultra-vysokokapacitných sietí pri súčasnom zachovaní účinnej hospodárskej súťaže a primeraných výnosov vzhľadom na riziká. Budú sa hľadať odpovede na otázku, ako pokryť najviac nedostupné oblasti a ako dosiahnuť ciele verejného záujmu (ako vysokokapacitné pripojenia pre školy a univerzity/výskumné centrá), a to aj v rámci revízie smernice univerzálnej služby⁷.

Meniaci sa trh a technologické prostredie si vyžadujú posilnený inštitucionálny rámec. Takisto bude nutné posilniť úlohu subjektov, v ktorých sú zastúpené orgány členských štátov, ako napríklad Orgán európskych regulátorov pre elektronické komunikácie alebo skupina pre politiku rádiového frekvenčného spektra.

Telekomunikační operátori si konkurujú službami, ktoré koncoví používatelia čoraz viac využívajú ako náhradu za tradičné služby elektronickej komunikácie, napr. hlasové telefónne služby, ale ktoré nie sú predmetom rovnakého regulačného rámca. V rámci preskúmania pravidiel v oblasti telekomunikácií sa budú hľadať spôsoby, ako zabezpečiť rovnaké podmienky pre aktérov v rozsahu, v akom poskytujú konkurenčné služby, a takisto ako splniť dlhodobé potreby EÚ v oblasti prepojenia.

Komisia v roku 2016 predloží návrhy na ambiciózne prepracovanie regulačného rámca v oblasti telekomunikácií, ktoré sa zamerajú na i) súrodý prístup jednotného trhu k politike a riadeniu frekvenčného spektra, ii) zabezpečenie podmienok pre skutočný jednotný trh

⁷ Smernica 2002/22/ES.

odstránením rozdrobenosti regulácie, aby sa dosiahli úspory z rozsahu pre efektívnych prevádzkovateľov sietí a poskytovateľov služieb a účinná ochrana spotrebiteľov, iii) zabezpečenie rovnakých podmienok pre všetkých účastníkov na trhu a jednotné uplatňovanie pravidiel, iv) stimulovanie investícií do vysokorychlostných širokopásmových sietí (vrátane preskúmania smernice univerzálnej služby) a v) efektívnejší regulačný inštitucionálny rámec.

3.2. Mediálny rámec pre 21. storočie

Na audiovizuálne prostredie vplývajú rýchle technologické zmeny a rozvoj nových obchodných modelov pre distribúciu obsahu. Diváci majú prostredníctvom internetu prístup k audiovizuálnemu obsahu čoraz rozmanitejšími spôsobmi a prenosné zariadenia (napr. smartfóny) menia návyky sledovania obsahu. Smernica o audiovizuálnych mediálnych službách⁸ uľahčila obeh audiovizuálnych programov a mediálnych služieb v celej EÚ. Rozsah pôsobnosti smernice už zastrešuje tradičné televízne vysielanie a audiovizuálne mediálne služby na požiadanie. Pre oba druhy služieb vyplývajú zo smernice súbory minimálnych pravidiel. V niektorých ohľadoch sa však služieb na požiadanie týkajú miernejšie záväzky, keďže používatelia majú širší výber a kontrolu nad obsahom a časom pozerania.

Tento regulačný rámec uľahčil vznik dynamického trhu a je veľmi dôležité zabezpečiť, aby rámec v plnej miere držal krok s trhovým a technologickým vývojom. Komisia preskúma, či je potrebné upraviť súčasný systém pravidiel, ktoré sa uplatňujú na vysielanie a služby na požiadanie. Posúdi aj to, či by sa súčasná pôsobnosť pravidiel mala rozšíriť, aby zahŕňala nových aktérov a služby, ktoré sa v súčasnosti podľa smernice nepovažujú za audiovizuálne mediálne služby, a/alebo poskytovateľov, ktorí spadajú mimo jej súčasný geografický rozsah. Komisia takisto pripraví opatrenia na podporu katalógov európskych diel na platformách videa na požiadanie.

Komisia preskúma smernicu o audiovizuálnych mediálnych službách so zameraním na rozsah jej pôsobnosti a povahu pravidiel, ktoré sa vzťahujú na všetkých účastníkov trhu (najmä na opatrenia na podporu európskych diel), pravidlá o ochrane neplnoletých osôb a pravidlá pre reklamu.

3.3. Vhodné regulačné prostredie pre platformy a sprostredkovateľov

3.3.1. Úloha online platforiem

Online platformy (napr. vyhľadávače, sociálne médiá, platformy elektronického obchodu, obchody s aplikáciami, webové sídla na porovnávanie cien) zohrávajú v sociálnom a hospodárskom živote čoraz významnejšiu úlohu: spotrebiteľom umožňujú nájsť online informácie a podnikom využívať výhody elektronického obchodu. Európa má v tejto oblasti vysoký potenciál, ale brzdia ju rozdrobené trhy, ktoré spoločnostiam sťažujú rozšírenie podnikania.

Platformy generujú, zhromažďujú a kontrolujú obrovské množstvo údajov o ich zákazníkoch a používajú algoritmy na to, aby údaje premenili na použiteľné informácie. Rast takýchto údajov je exponenciálny – 90 % všetkých údajov, ktoré sú na internete, bolo vytvorených pred menej ako 2 rokmi. Okrem toho platformy sa osvedčili ako novátori v digitálnom hospodárstve, ktorí pomáhajú menším podnikom pôsobiť online a vstupovať na nové trhy.

⁸ Smernica 2010/13/EÚ.

Nové platformy v oblasti mobilných služieb, cestovného ruchu, hudby, audiovizuálnych služieb, financií, vzdelávania, ubytovania a zamestnania rýchlo a zásadne nabúrali tradičné obchodné modely a zaznamenali prudký rast. Vzostup hospodárstva spoločného využívania zdrojov ponúka aj možnosti na zvýšenie efektívnosti, rast a tvorbu pracovných miest, a to prostredníctvom lepšieho výberu pre spotrebiteľov, na druhej strane však potenciálne vyvoláva nové právne otázky⁹.

Hoci vplyv platforiem závisí od ich druhu a trhovej sily, niektoré platformy kontrolujú prístup k online trhom a môžu mať významný vplyv na to, ako sú odmeňovaní rôzni účastníci trhu. Tento stav viedol k viacerým obavám z rastúcej trhovej sily niektorých platforiem. Patrí medzi ne aj nedostatočná transparentnosť, pokiaľ ide o spôsoby, akým platformy využívajú získané informácie, ich silná vyjednávacía pozícia v porovnaní s ich klientmi, ktorá sa môže odraziť v ich obchodných podmienkach (najmä pre MSP), podpora ich vlastných služieb na úkor konkurentov a netransparentné cenové politiky alebo obmedzenia týkajúce sa stanovovania cien a podmienok predaja.

Niektoré online platformy sa stali aktérmi schopnými konkurovať v mnohých sektoroch hospodárstva a spôsob, akým využívajú svoju trhovú silu, vyvoláva niekoľko otázok, ktoré si vyžadujú ďalšiu analýzu nad rámec uplatňovania práva hospodárskej súťaže v špecifických prípadoch.

3.3.2. *Boj proti nezákonnému obsahu na internete*

Zásada zakotvená v smernici o elektronickom obchode, že poskytovatelia internetových služieb konajúci ako sprostredkovatelia by nemali niesť zodpovednosť za obsah, ktorý prenášajú, uchovávajú alebo ukladajú na hosťiteľskom počítači (hosting), pokiaľ jednájú striktnie pasívnym spôsobom, podporila rozvoj internetu v Európe. Zároveň platí, že v prípade zistenia nezákonného obsahu, či ide o informácie týkajúce sa nezákonných činností, ako sú terorizmus/detská pornografia, alebo informácie, ktoré porušujú vlastnícke práva iných (napr. autorské práva), by sprostredkovatelia mali podniknúť účinné kroky na jeho odstránenie. Znemožnenie prístupu a odstraňovanie nezákonného obsahu poskytovateľmi hostingových služieb môže byť v súčasnosti zdĺhavý a zložitý postup, pričom môže byť omylom odstránený aj zákonný obsah. 52,7 % zainteresovaných subjektov uviedlo, že opatrenia proti nezákonnému obsahu sú často neúčinné a chýba im transparentnosť. Rozdiely vo vnútroštátnych postupoch môžu brániť v presadzovaní (s negatívnym dosahom na boj proti online kriminalite) a podkopávajú dôveru v online svet. S rozširovaním dostupného digitálneho obsahu na internete je pravdepodobné, že súčasné opatrenia budú čoraz viac skúšané. Nie je vždy ľahké vymedziť hranice toho, čo môžu sprostredkovatelia vykonať s obsahom, ktorý prenášajú, uchovávajú alebo ukladajú na hosťiteľskom počítači (hosting), aby nestratili možnosť využiť oslobodenie od zodpovednosti stanovené v smernici o elektronickom obchode.

Nedávne udalosti podporili verejnú diskusiu o tom, či zvýšiť celkovú úroveň ochrany pred nezákonným obsahom na internete. Súbežne s posúdením online platforiem bude Komisia analyzovať potrebu nových opatrení na riešenie nezákonného obsahu na internete, s náležitým zreteľom na ich dosah na základné právo na slobodu prejavu a informácií, napr. prísne postupy na odstraňovanie nezákonného obsahu s tým, aby zákonný obsah zostal nedotknutý. Takisto bude analyzovať, či je potrebné, aby sprostredkovatelia pristupovali k riadeniu

⁹ Tieto sa budú riešiť v rámci budúcej stratégie vnútorného trhu a ako súčasť rámca elektronického obchodu.

svojich sietí a systémov s väčšou zodpovednosťou a náležitou starostlivosťou – povinnosť starostlivosti.

Komisia začne do konca roku 2015 komplexné hodnotenie úlohy platforiem (vrátane hospodárstva spoločného využívania zdrojov) a online sprostredkovateľov. Toto hodnotenie bude zamerané na otázky, ako sú i) transparentnosť výsledkov vyhľadávania (vrátane platených odkazov a/alebo reklamy), ii) spôsob, akým platformy používajú zhromaždené informácie, iii) vzťahy medzi platformami a dodávateľmi, iv) obmedzenia možnosti jednotlivcov a podnikov zmeniť platformu, a jeho súčasťou bude analýza toho, v) ako najlepšie riešiť nezákonný obsah na internete.

3.4. Posilňovanie dôvery a bezpečnosti v oblasti digitálnych služieb a pri spracovávaní osobných údajov

Kybernetické hrozby sú cezhraničným problémom a majú negatívny dosah na naše hospodárstvo, základné práva občanov a celú spoločnosť. Rastúci počet trestných činov (napríklad zachytávanie údajov, online platobné podvody, krádež totožnosti, krádeže obchodných tajomstiev) vedie k významným hospodárskym stratám. Trestné činy často spôsobujú narušenie služieb, porušovanie základných práv a podkopávajú dôveru občanov v online činnosti.

Členské štáty a inštitúcie EÚ dávno uznávajú potrebu chrániť naše siete a kritickú infraštruktúru a účinne reagovať na kybernetické hrozby, a preto na vnútroštátnej úrovni aj na úrovni EÚ prijali stratégie a nariadenia pre kybernetickú bezpečnosť. Prijatie smernice o sieťovej a informačnej bezpečnosti¹⁰, ktorá je v súčasnosti v legislatívnom procese, by znamenalo významný krok vpred.

Jednou z kľúčových priorít stratégie kybernetickej bezpečnosti EÚ¹¹ je rozvoj priemyselných a technologických zdrojov určených na zaistenie kybernetickej bezpečnosti. V rýchlo sa meniacej oblasti technológií a riešení určených na zaistenie bezpečnosti online sietí stále existujú špecifické nedoriešené otázky. Potrebný je preto koordinovanejší prístup, aby sa zintenzívnilo poskytovanie bezpečnejších riešení zo strany priemyslu EÚ a podnietilo prevzatie týchto riešení podnikmi, verejnými orgánmi a občanmi. Okrem toho je potrebná účinná reakcia orgánov presadzovania práva na online trestnú činnosť. Komisia predstavila návrhy týkajúce sa tejto problematiky v európskom programe v oblasti bezpečnosti¹².

- Len 22 % Európanov plne dôveruje spoločnostiam, ako sú vyhľadávače, sociálne siete a e-mailové služby.
- 72 % používateľov internetu znepokojuje skutočnosť, že sa od nich vyžaduje poskytnutie príliš veľkého množstva osobných údajov online.

Pokiaľ ide o osobné údaje a súkromie, EÚ sa zaviazala dodržiavať najvyššie normy ochrany, ktoré sú zaručené v článkoch 7 a 8 Charty základných práv Európskej únie. Všeobecné nariadenie o ochrane údajov¹³ posilní dôveru v digitálne služby, nakoľko by malo chrániť jednotlivcov v súvislosti so spracovaním osobných údajov všetkými spoločnosťami, ktoré ponúkajú svoje služby na európskom trhu.

¹⁰ COM(2013) 48 final.

¹¹ JOIN(2013) 1 final.

¹² COM(2015) 185.

¹³ COM(2012) 11 final.

Na služby elektronických komunikácií (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách¹⁴) sa uplatňujú osobitné pravidlá, ktoré bude možno nutné prehodnotiť po tom, ako sa dosiahne dohoda o všeobecných pravidlách EÚ o ochrane údajov, najmä preto, že väčšina článkov súčasnej smernice o súkromí a elektronických komunikáciách sa vzťahuje len na poskytovateľov elektronických komunikačných služieb, t. j. len na tradičné telekomunikačné spoločnosti. Poskytovatelia služieb informačnej spoločnosti, ktorí na poskytovanie komunikačných služieb používajú internet, sú preto z rozsahu jej pôsobnosti vyňatí.

V prvej polovici roka 2016 bude Komisia iniciovať zriadenie verejno-súkromného partnerstva pre kybernetickú bezpečnosť v oblasti technológií a riešení týkajúcich sa online bezpečnosti sietí.

Po prijatí nových pravidiel EÚ o ochrane údajov, ku ktorému by malo dôjsť do konca roka 2015, Komisia preskúma smernicu o súkromí a elektronických komunikáciách s cieľom zabezpečiť vysokú úroveň ochrany dotknutých osôb a rovnaké podmienky pre všetkých účastníkov trhu.

4. MAXIMALIZÁCIA RASTOVÉHO POTENCIÁLU DIGITÁLNEHO HOSPODÁRSTVA

Za menej než desaťrocie bude väčšina hospodárskych činností závisieť od digitálnych ekosystémov zahŕňajúcich digitálnu infraštruktúru, hardvér a softvér, aplikácie a údaje. Ak si chce EÚ udržať svoju konkurencieschopnosť, zachovať silnú priemyselnú základňu a riadiť prechod na inteligentné hospodárstvo priemyslu a služieb, bude potrebná digitalizácia vo všetkých odvetviach. 75 % pridanej hodnoty vytvorenej digitálnym hospodárstvom pochádza skôr z tradičných priemyselných odvetví, ako od výrobcov IKT, najslabším prvkom je však integrácia digitálnych technológií podnikmi. Len 1,7 % podnikov EÚ v plnej miere využíva vyspelé digitálne technológie¹⁵ a 41 % ich nepoužíva vôbec. Digitalizácia takisto ponúka jedinečné príležitosti pre iné hospodárske odvetvia, ako sú doprava (napr. inteligentné dopravné systémy) alebo energetika (napr. inteligentné siete a meracie systémy)¹⁶.

EÚ potrebuje širokú škálu opatrení na zabezpečenie toho, aby bol európsky priemysel na čele rozvoja a využívania IKT, automatizácie, udržateľných výrobných a spracovateľských technológií a bol pripravený uspokojiť potreby trhov budúcnosti. Digitálne hospodárstvo môže prispieť aj k vytvoreniu inkluzívnejšej spoločnosti. Občania a podniky v súčasnosti nemajú plný prospech z digitálnych služieb (od elektronickej verejnej správy, elektronického zdravotníctva, elektronickej energetiky až po elektronickú dopravu), ktoré by mali byť ľahko dostupné v celej EÚ.

Komisia bude informovať sociálnych partnerov a vyzve ich, aby zaradili jednotný digitálny trh do sociálneho dialógu na európskej úrovni.

4.1. Budovanie dátového hospodárstva

Big Data, služby cloudu a internet vecí (Internet of Things) sú kľúčové pre konkurencieschopnosť EÚ. Údaje sa často považujú za katalyzátor hospodárskeho rastu,

¹⁴ Smernica 2002/58/ES.

¹⁵ Vrátane mobilného internetu, cloud computingu, sociálnych sietí alebo Big Data.

¹⁶ Ako je uvedené v oznámení „Rámcová stratégia odolnej energetickej únie s výhľadovou politikou v oblasti zmeny klímy“ [COM(2015) 80 final].

inovácií a digitalizácie vo všetkých odvetviach hospodárstva, najmä pre MSP (a začínajúce podniky) a pre spoločnosť ako celok. Big Data a vysokovýkonná výpočtová technika (High Performance Computing) takisto menia spôsob, akým sa realizuje výskum a šíria poznatky ako súčasť prechodu na efektívnejšiu a flexibilnejšiu „otvorenú vedeckú činnosť“ (Open Science).

- Sektor Big Data rastie ročne o 40 %, čo je sedemnásobne rýchlejšie ako trh IT.

Rozdrobený trh neposkytuje dostatočný rozsah pre cloud computing, Big Data, vedu založenú na údajoch a internet vecí (Internet of Things), aby dosiahli svoj plný potenciál v Európe. Aby sa plne využil potenciál digitálnych a dátových technológií, bude potrebné odstrániť niekoľko technických a legislatívnych prekážok. Obmedzenia, napríklad tie, ktoré sa týkajú umiestnenia údajov (t. j. požiadavky členských štátov na uchovávanie údajov v rámci ich územia), nútia poskytovateľov služieb budovať drahé miestne infraštruktúry (dátové strediská) v každom regióne alebo krajine. Nejednotné uplatňovanie pravidiel autorského práva a nejasnosti týkajúce sa ďalších práv na používanie údajov bránia rozvoju cezhraničného využívania údajov a novému uplatneniu technológií (napr. analýza textu a hĺbková analýza údajov). Nedostatok otvorených a interoperabilných systémov a služieb a prenosnosť údajov medzi službami predstavujú ďalšie prekážky pre cezhraničný tok údajov a vývoj nových služieb (napr. pre multimodálne cestovné informačné systémy, vedu založenú na údajoch). Právna istota, pokiaľ ide o určenie zodpovednosti (okrem zodpovednosti za ochranu osobných údajov), je predpokladom pre zavedenie internetu vecí (Internet of Things).

Podniky a spotrebiteľia stále nepocitujú dostatočnú istotu, aby akceptovali cezhraničné služby cloudu na uchovávanie alebo spracovávanie údajov, kvôli obavám týkajúcim sa bezpečnosti, dodržiavania základných práv a ochrany osobných údajov vo všeobecnosti. Prijatím reformného balíka pre ochranu osobných údajov sa zabezpečia jednotné a aktuálne pravidlá spracovávania osobných údajov v celej Únii. V zmluvách sa však často vylučuje alebo značne obmedzuje zmluvná zodpovednosť poskytovateľa cloudu v prípadoch, ak už údaje nie sú k dispozícii alebo sú nepoužiteľné, alebo sa sťažuje možnosť ukončiť zmluvu. Znamená to, že údaje v skutočnosti nie sú prenosné. Súčasný aj budúci legislatívny rámec v oblasti ochrany údajov zakazujú obmedzenia voľného pohybu osobných údajov v rámci Únie. Obmedzenia voľného pohybu údajov z iných dôvodov nie sú predmetom právnej úpravy. Preto členské štáty nie sú schopné obmedziť voľný pohyb osobných údajov z dôvodov ochrany súkromia a ochrany osobných údajov, ale môžu tak urobiť z iných dôvodov. Všetky nadbytočné obmedzenia týkajúce sa umiestnenia údajov v rámci EÚ by mali byť odstránené a malo by sa im zabrániť.

Komisia v roku 2016 navrhne európsku iniciatívu týkajúcu sa „voľného toku údajov“, ktorá bude riešiť obmedzenia voľného pohybu údajov z iných dôvodov, ako je ochrana osobných údajov v EÚ, a neopodstatnené obmedzenia týkajúce sa umiestnenia údajov na účely uchovávania alebo spracovávania. Iniciatíva zastreší pálčivé otázky vlastníctva, interoperability, využiteľnosti a prístupu k údajom v rôznych situáciách, ako sú údaje vo vzťahu medzi podnikmi (business-to-business), medzi podnikom a spotrebiteľom (business to consumer), strojovo generované údaje a M2M údaje (machine-to-machine data). Podporí sa tým prístup k verejným údajom a pomôže to stimulovať inovácie. Komisia začne európsku iniciatívu zameranú na cloud, ktorá bude zahŕňať certifikáciu služieb cloudu, zmluvy, zmenu poskytovateľov služieb cloudu a cloud pre výskum a otvorenú vedu.

4.2. Posilňovanie konkurencieschopnosti prostredníctvom interoperability a normalizácie

Interoperabilita v digitálnom hospodárstve znamená zabezpečenie účinnej komunikácie medzi digitálnymi komponentami, ako sú prístroje, siete alebo úložiská údajov. Takisto znamená lepšie prepojenie v celom dodávateľskom reťazci alebo medzi odvetviami priemyslu a služieb. Interoperabilita znamená efektívnejšie prepojenia cez hranice, medzi spoločnosťami a medzi verejnými službami a orgánmi. Služby elektronickej verejnej správy, ktoré sa rozvíjajú v rôznych členských štátoch, by mali byť schopné navzájom komunikovať a ich vývoj by nemal byť izolovaný. V súčasnosti existuje zhoda medzi členskými štátmi o základných požiadavkách na dosiahnutie interoperability na základe „európskeho rámca interoperability“, ktorý Komisia predložila v roku 2010. Tento rámec by sa teraz mal aktualizovať a rozšíriť.

Normalizácia zohráva ústrednú úlohu pri zvyšovaní interoperability nových technológií v rámci jednotného digitálneho trhu. Môže pomôcť usmerniť rozvoj nových technológií, ako sú 5G bezdrôtové komunikačné siete, digitalizácia výroby (Industry 4.0) a stavebných postupov, služby založené na údajoch, služby cloudu, kybernetická bezpečnosť, elektronické zdravotníctvo, elektronická doprava a mobilné platby. Základným nástrojom v tejto oblasti je plán EÚ týkajúci sa zavádzania normalizácie IKT. Potrebné je však zvýšené úsilie, aby výstupy normalizácie držali krok s vývojom technológií. V súčasnosti zainteresované subjekty v odvetví rozhodujú „zdola nahor“ o oblastiach, v ktorých vypracujú normy, a ich prijímanie sa čoraz častejšie uskutočňuje mimo Európy, čo podkopáva našu dlhodobú konkurencieschopnosť. Musíme vytvoriť chýbajúce technologické normy, ktoré sú nevyhnutné pre podporu digitalizácie našich odvetví priemyslu a služieb [napr. pokiaľ ide o internet vecí (Internet of Things), kybernetickú bezpečnosť, Big Data a cloud computing] a poveriť úrady pre normalizáciu ich rýchlym vypracovaním.

V digitálnom hospodárstve sú patenty nevyhnutné pre normu (normy, ktoré sú založené na patentoch ako vlastníckych právach) čoraz významnejším aspektom v oblasti normalizácie a dôležitým prvkom obchodného modelu pre mnohé odvetvia, pokiaľ ide o speňaženie ich investícií do výskumu a inovácií. Komisia presadzuje potrebu vyváženého rámca pre rokovania medzi nositeľmi práv a subjektmi, ktoré patenty nevyhnutné pre normu využijú v praxi, s cieľom zabezpečiť spravodlivé licenčné podmienky.

Okrem toho samotná dostupnosť noriem často nepostačuje na zabezpečenie interoperability, ak dodávatelia existujúce normy neuplatnia vo svojich riešeniach. Verejné obstarávanie zohráva dôležitú úlohu pri podpore noriem a členské štáty vytvorili národné katalógy noriem IKT a špecifikácií týkajúcich sa interoperability s cieľom usmerňovať verejných obstarávateľov a urýchliť zavedenie noriem na vnútroštátnych trhoch. Začlenením týchto katalógov do európskych katalógov by sa zabránilo rozdrobenosti trhu na úrovni EÚ.

Komisia začne plán integrovanej normalizácie s cieľom identifikovať a vymedziť kľúčové priority pre normalizáciu so zameraním na technológie a oblasti, ktoré sa považujú za rozhodujúce pre jednotný digitálny trh vrátane základnej sektorovej interoperability a noriem v oblastiach, ako sú zdravotníctvo (telemedicína, mobilné zdravotníctvo), doprava (plánovanie trás, elektronická nákladná doprava e-freight), životné prostredie a energetika. Komisia zreviduje a rozšíri európsky rámec interoperability.

4.3. Inkluzívna elektronická spoločnosť (e-society)

Cieľom Komisie je podporiť inkluzívny jednotný digitálny trh, na ktorom majú občania a podniky potrebné zručnosti a môžu využívať vzájomne prepojené a viacjazyčné elektronické služby (od elektronickej verejnej správy, elektronickej justície, elektronického zdravotníctva, elektronickej energetiky až po elektronickú dopravu).

4.3.1. Digitálne zručnosti a znalosti

Dopyt po pracovníkoch s digitálnymi zručnosťami stúpa približne tempom 4 % za rok. Nedostatok odborníkov v oblasti IKT v EÚ by mohol dosiahnuť počet 825 000 neobsadených voľných pracovných miest do roku 2020, ak sa nepodniknú nijaké rozhodné kroky. EÚ zaznamenala zlepšenia základných digitálnych zručností občanov (nárast z 55 % na 59 % obyvateľstva), ale musí prejsť ešte dlhú cestu. Potrebne je takisto zvýšiť úrovne digitálnych zručností v radoch zamestnancov vo všetkých odvetviach hospodárstva a v radoch uchádzačov o zamestnanie s cieľom zlepšiť ich zamestnateľnosť. Potrebna je zmena v spôsobe, akým sa systémy vzdelávania a odbornej prípravy prispôbujú digitálnej revolúcii. Tieto zmeny sa môžu opierať o iniciatívy na úrovni EÚ, akými sú napríklad „veľká koalícia pre pracovné miesta v oblasti digitálnych technológií“, „európsky týždeň programovania“ a „otváranie systémov vzdelávania“.

Zodpovednosť za osnovy nesú členské štáty, ktoré by mali urýchlene riešiť nedostatok základných digitálnych zručností. Komisia ich bude v týchto snahách podporovať a bude zohrávať svoju úlohu pri zlepšovaní uznávania digitálnych zručností a kvalifikácií a zvyšovaní úrovne profesionality v oblasti IKT v Európe.

Komisia bude riešiť digitálne zručnosti a znalosti ako kľúčový prvok svojich budúcich iniciatív zameraných na zručnosti a odbornú prípravu.

4.3.2. Elektronická verejná správa (e-government)

Verejné služby v Európe síce prijali nové technológie v rôznej miere, na modernizáciu verejnej správy, dosiahnutie cezhraničnej interoperability a zjednodušenie interakcie s občanmi sa však dá urobiť viac.

Online verejné služby sú rozhodujúce pre zvýšenie nákladovej efektívnosti a kvality služieb poskytovaných občanom a podnikom. Príkladom väčšej efektívnosti je zásada „stačí len raz“ – orgány verejnej správy opakovane použijú informácie o občani alebo spoločnosti, ktoré už majú k dispozícii, bez toho, aby ich žiadali znova len v 48 % prípadov. Rozšírenie tejto zásady v súlade s právnymi predpismi o ochrane osobných údajov by prinieslo ročné čisté úspory na úrovni EÚ vo výške približne 5 mld. EUR do roku 2017. Komisia začne pilotný projekt pre zásadu „stačí len raz“ pre podniky a občanov a preskúma možnosť elektronicky bezpečného (e-safe) riešenia na úrovni EÚ (zabezpečené online úložisko dokumentov). Rozšírenie zásady „stačí len raz“ cez hranice by ďalej prispelo k efektívnosti jednotného digitálneho trhu.

Verejné obstarávanie predstavuje približne 19 % HDP EÚ a celoeurópske elektronické verejné obstarávanie (e-procurement) by podľa odhadov malo priniesť úspory vo výške 50 mld. EUR ročne. Reformný balík o verejnom obstarávaní z roku 2014 predpokladá prechod

na plne elektronické verejné obstarávanie do októbra 2018¹⁷. Na splnenie tohto cieľa musíme vynaložiť zvýšené úsilie vzhľadom na to, že v mnohých členských štátoch sa prechod začal realizovať pomalým tempom.

Kontaktné miesta medzi verejnými orgánmi a občanmi/podnikmi sú v súčasnosti rozdrobené a neúplné. Potreby podnikov a občanov v ich cezhraničných činnostiach by sa dali lepšie uspokojiť, ak by sa na podklade infraštruktúr digitálnych služieb Nástroja na prepojenie Európy rozšírili a integrovali existujúce európske portály, siete, služby a systémy (ako napríklad Vaša Európa, jednotné kontaktné miesta, kontaktné miesta pre výrobky, kontaktné miesta pre stavebné výrobky) a navzájom prepojili do „jednotnej digitálnej brány“ (Single Digital Gateway). Navyše by sa v celej EÚ malo podporovať využívanie elektronických dokumentov, aby sa znížili náklady a administratívna záťaž pre podniky a jednotlivcov.

Podniky odrádza rozdrobenosť regulácie a prekážky, ktoré im sťažujú rozširovanie a cezhraničné podnikanie v rámci vnútorného trhu. Mnohé členské štáty požadovali opatrenia, vrátane pomoci zameranej na to, aby sa spoločnosti mohli zakladať rýchlo (napr. do 24 hodín). Komisia sa domnieva, že všetky usadené spoločnosti by mali mať možnosť rozšíriť svoje fungovanie cezhranične online a stať sa celoeurópskymi do jedného mesiaca využitím prepojenia obchodných registrov a zásady „stačí len raz“¹⁸.

Komisia predstaví nový akčný plán pre elektronickú verejnú správu na roky 2016 – 2020, ktorý bude zahŕňať i) skutočné prepojenie obchodných registrov do roku 2017, ii) začatie iniciatívy s členskými štátmi v roku 2016 s cieľom usmerniť zásadu „stačí len raz“, iii) rozšíriť a začleniť európske a vnútroštátne portály, aby podporovali vytvorenie „jednotnej digitálnej brány“, čím by sa vytvoril používateľsky orientovaný informačný systém pre občanov a podniky a iv) urýchliť prechod členských štátov na plne elektronické verejné obstarávanie a interoperabilné elektronické podpisy.

5. DOSIAHNUTIE JEDNOTNÉHO DIGITÁLNEHO TRHU

Vytvorenie jednotného digitálneho trhu je kľúčovou súčasťou stratégie EÚ, ktorej cieľom je príprava Únie na budúcnosť a zabezpečovanie vysokej životnej úrovne jej obyvateľov. Vyžaduje si to politickú vôľu a prostriedky pre opatrenia uvedené v tejto stratégii. Vyžaduje si to mobilizovanie potrebných finančných prostriedkov a vytvorenie štruktúry riadenia medzi hlavnými aktérmi, aby sa zabezpečilo efektívne plnenie úloh zo strany inštitúcií EÚ, členských štátov a zainteresovaných subjektov. Ak už existujú dostatočné dôkazy o prekážkach, ktoré treba odstrániť, Komisia predloží legislatívne návrhy a iniciatívy, aby potenciál jednotného trhu slúžil spotrebiteľom a podnikom. V prípadoch, keď sú potrebné ďalšie konzultácie a zhromažďovanie dôkazov na určenie správneho postupu, Komisia zapojí zainteresované subjekty do diskusie o dostupných možnostiach. Tento program si vyžaduje, aby Komisia, Parlament a členské štáty spolupracovali a podnikli ambiciózne kroky.

5.1. Investovanie do jednotného digitálneho trhu

Kľúčovým cieľom stratégie jednotného digitálneho trhu je vytvoriť priaznivé investičné prostredie pre digitálne siete, výskum a inovačné podniky. Stanovenie správnych rámcových

¹⁷ Smernica 2014/24/EÚ, smernica 2014/25/EÚ.

¹⁸ Komisia bude ďalej zapracovávať kroky potrebné na dosiahnutie týchto cieľov do svojej stratégie jednotného trhu.

podmienok pomôže zmobilizovať súkromné investície a vytvárať dôveru investorov. Dosiahnutie našich ambícií v digitálnej oblasti si bude vyžadovať značné investície. Pre infraštruktúru a služby jednotného digitálneho trhu, ako aj pre výskum a inovačné MSP (vrátane začínajúcich podnikov) už sú vyčlenené finančné prostriedky EÚ. Očakáva sa, že európske štrukturálne a investičné fondy v tejto oblasti podporia programy za približne 21,4 mld. EUR. Osobitné úsilie je potrebné na preklenutie digitálnej disproporcie medzi mestskými a vidieckymi oblasťami. Európsky fond pre strategické investície¹⁹, ktorý má dopĺňať súčasné programy EÚ, je určený na podporu širokého spektra digitálnych projektov s významným inovačným a výskumným potenciálom (a teda aj vyšším rizikom). Ďalšie nezanedbateľné možnosti financovania poskytuje Európska investičná banka a Európsky investičný fond.

Inovatívni podnikatelia sú ústredným prvkom digitálneho hospodárstva. Aby uspeli, potrebujú lepší prístup k finančným prostriedkom vrátane vlastného imania a rizikového kapitálu. EÚ zaviedla viacero iniciatív na podporu financovania vlastného imania, vrátane regulačných nástrojov, ako je nariadenie o európskych fondoch rizikového kapitálu. Potrebné je však ďalšie úsilie s cieľom zabezpečiť primerané financovanie, nakoľko sa javí, že súčasná rôznorodosť stanov spoločností v celej Európe a súvisiace právne riziká a náklady odrádzajú investície do začínajúcich podnikov EÚ a brzdia ďalšie rozširovanie ich obchodnej činnosti²⁰.

S ohľadom na skúsenosti z minulosti s nedostatočnou absorpciou fondov EÚ určených na investície do IKT bude Komisia spolupracovať s Európskou investičnou bankou, predkladateľmi projektov a členskými štátmi, aby sa zabezpečilo využitie dostupných investičných fondov vrátane technickej pomoci v plnej miere a plné využívanie synergií medzi nástrojmi financovania.

5.2. Medzinárodný rozmer

Rozsah, ktorý poskytne dokončený jednotný digitálny trh, pomôže spoločnostiam rásť nad rámec vnútorného trhu EÚ a z EÚ spraví ešte atraktívnejšie miesto pre svetové spoločnosti. Otvorenosť európskeho trhu by sa mala zachovať a ďalej rozvíjať v digitálnej sfére. EÚ by mala naďalej naliehať na rovnakú otvorenosť a účinné presadzovanie práv duševného vlastníctva zo strany našich obchodných partnerov. Prekážky svetového digitálneho obchodu osobitne nepriaznivo ovplyvňujú európske spoločnosti, pretože EÚ je najväčším svetovým vývozcom digitálnych služieb. Preto je potrebné ďalej rozvíjať ambicióznú digitálnu obchodnú a investičnú politiku, a to aj prostredníctvom dohôd EÚ o voľnom obchode²¹. Dokončený jednotný digitálny trh môže takisto prispieť k dosiahnutiu rozvojového programu na obdobie po roku 2015. Komisia bude pracovať na vytvorení udržateľného prístupu k modelu riadenia internetu so zapojením viacerých zainteresovaných strán s cieľom zachovať voľný a otvorený internet.

5.3. Účinné riadenie jednotného digitálneho trhu

Vzhľadom na spoločnú zodpovednosť za včasnú realizáciu opatrení, ktoré sú súčasťou stratégie, bude Komisia spolupracovať s Európskym parlamentom a Radou a prehĺbi spoluprácu s oboma inštitúciami. Komisia zabezpečí trvalý dialóg so zainteresovanými

¹⁹ COM(2014) 903 final.

²⁰ Komisia preskúma možnosti, ako prilákať viac rizikového kapitálu v rámci príprav stratégie jednotného trhu a únie kapitálových trhov [COM(2015) 63].

²¹ Komisia na jeseň 2015 predstaví novú obchodnú a investičnú stratégiu, v ktorej sa budú riešiť kľúčové otázky pre digitálny program v oblasti obchodu.

subjektmi s cieľom poskytovať informácie o tvorbe politiky a zabezpečiť účinné vykonávanie stratégie. Vzhľadom na prierezový charakter stratégie jednotného digitálneho trhu si jej vykonávanie bude vyžadovať podporu zo strany špecializovaných poradenských a podporných skupín. Komisia vyzýva Európsku radu, aby poskytla potrebný impulz a pravidelne hodnotila pokrok. Komisia sa bude usilovať aj o zlepšenie kvality údajov a analýz potrebných na podporu jednotného digitálneho trhu tým, že bude združovať príslušné vedomosti a zabezpečiť jednoduchý prístup verejnosti k nim. Bude ďalej rozvíjať svoj ukazovateľ – index digitálnej ekonomiky a spoločnosti. Komisia bude podávať pravidelné správy o pokroku stratégie.

6. ZÁVER

Stratégia jednotného digitálneho trhu je o transformácii európskej spoločnosti a zabezpečení toho, aby dokázala s istotou čeliť budúcnosti. Komisia vyzýva Európsky parlament a Radu, aby v najkratšom možnom čase schválili túto stratégiu na dokončenie jednotného digitálneho trhu a aktívne sa zapojili do jej implementácie v úzkej spolupráci so všetkými relevantnými zainteresovanými subjektmi.

Príloha: Plán pre dokončenie jednotného digitálneho trhu

Opatrenia ²²	Harmonogram
Lepší prístup spotrebiteľov a podnikov k digitálnym tovarom a službám v celej Európe	
Legislatívne návrhy na jednoduché a účinné cezhraničné zmluvné pravidlá pre spotrebiteľov a podniky	2015
Preskúmanie nariadenia o spolupráci v oblasti ochrany spotrebiteľa	2016
Opatrenia v oblasti doručovania zásielok	2016
Rozsiahle preskúmanie s cieľom pripraviť legislatívne návrhy na odstránenie neopodstatneného geografického blokovania	2015
Prieskum hospodárskej súťaže v odvetví elektronického obchodu, týkajúci sa online obchodu s tovarom a poskytovania služieb online	2015
Legislatívne návrhy na reformu režimu autorských práv	2015
Preskúmanie smernice o satelitnom vysielaní a káblovej retransmisii	2015/2016
Legislatívne návrhy na zníženie administratívnej záťaže pre podniky vyplývajúcej z rôznych režimov DPH	2016
Vytváranie priaznivých podmienok pre rozmach digitálnych sietí a služieb	
Legislatívne návrhy na reformu súčasných pravidiel v oblasti telekomunikácií	2016
Preskúmanie smernice o audiovizuálnych mediálnych službách	2016
Komplexná analýza úlohy platforiem na trhu vrátane nezákonného obsahu na internete	2015
Preskúmanie smernice o súkromí a elektronických komunikáciách	2016
Vytvorenie zmluvného verejno-súkromného partnerstva pre kybernetickú bezpečnosť	2016
Maximalizácia rastového potenciálu digitálneho hospodárstva	
Iniciatívy týkajúce sa vlastníctva údajov, voľného toku údajov (napr. medzi poskytovateľmi cloudu) a európskeho cloudu.	2016
Prijatie plánu pre prioritné normy IKT a rozšírenie európskeho rámca interoperability pre verejné služby	2015
Nový akčný plán pre elektronickú verejnú správu vrátane iniciatívy týkajúcej sa zásady „stačí len raz“ a iniciatívy na vybudovanie prepojenia obchodných registrov	2016

²² V rozsahu, v akom by uvedené opatrenia mohli mať významný dosah, sa k nim vypracuje osobitné posúdenie vplyvu v súlade so zásadami lepšej tvorby práva Komisie.